

Pagrindinis šios akcijos tikslas yra ištirti mėdinės blakės *Palomena prasina* paplitimą Lietuvoje, kokiose buveinėse ir ant kokių augalų ji dažniausiai sutinkama (miške, pamiškėje, pievoje, sode ir t.t.). Šiuo metu jos paplitimas tėra mažai ištirtas (žr. žemėlapi).

Mėdinė blakė *Palomena prasina* (Linnaeus, 1761)

Apibūdinimas

Šios plačiai paplitusios blakės kūnas yra plokščias, skydo formos, 12 – 13,5 mm ilgio. Antenos rusvos, sudarytos iš 5 segmentų. Nugarą dengia didelis trikampis skydas ir kieti antsparniai odiškais galiukais. Pavasarį jos yra ryškiai žalios spalvos, padengtos mažais juodais taškeliiais, o prieš žiemojimą blakių spalva patamsėja iki

tamsiai bronzinės, rudos. Pilvas geltonas – tiek pavasarį, tiek rudenį. Abiejų lyčių išvaizda yra vienoda, tik patelės yra šiek tiek didesnės nei patinėliai. Kaip ir visos blakės, taip ir ši turi nariuotą siurbiamąjį organą – straubliuką, kuriuo iš augalų ir uogų siurbia sultis. Ši rūšis priklauso „tikrųjų blakių“ (*Heteroptera*) pobūriui, kurių vienintelių sparnų galiukai yra membraniniai, o likusioji dalis yra odiška, sukietėjusi. Kai blakė ilsisi, sparnai yra sudėti ant nugaros ir membraninės sparnų dalys susikryžiuoja. Nuo priešų ginasi paskleisdama nemalonų kvapą, kurį gamina liaukos, pas suaugėlį esančios kūno apačioje, pakrūtinio šonuose, o pas nimfas - kūno viršuje, ant pilvelio.

Biologija

Suaugusios blakės pabunda iš žiemos miego balandžio mėnesio gale, ir birželio mėnesį pradeda

poruotis. Metuose būna viena generacija. Ieškodami poros, tiek patelės, tiek patinėliai leidžia žemus garsus – tai daro užpakalines kojas trindami į pilvelį. Kaip ir daugelio blakių, sueitis vyksta „galu į galą“. Kiaušinėlių dėtis panaši į šešiakampį, kuriame būna apie 28 žalsvus kiaušinėlius, ir

vienu dėjimu yra sudedama apie 100 kiaušinėlių. Blakių vystymosi ciklas nėra pilnas, nėra lėliukės

stadijos, o ką tik išsiritusių blakučių forma iškart yra panaši į suaugusių blakių. Šios rūšies blakės „pereina“ 5 nimfinės stadijas, prieš kiekvieną naują stadiją išsineria iš seno apdaro. Ką tik pakeitusi seną apdarą blakutė yra sodriai raudonos spalvos, bet jau po keliolikos minučių nusispalvina būdingomis eilinei stadijai spalvomis. Išsiritusios iš kiaušinėlių blakutės yra tamsios – galva, kojos, krūtinės skydelis juodi, o pilvelis rudas. Vėlesnėje stadijoje pilvelis jau žalias. 3 stadijos nimfos yra žalios, ir turi tik kelias tamsias dėmes išilgai pilvelio. Paskutinėse dvejose stadijose yra 2 spalvinės nimfų variacijos:

1. galva, krūtinės skydelis, kojos juodos, išilgai pilvelio eina juodos dėmės, o pats pilvelis žalias
2. visa nimfa yra žalia, tik paskutiniai kojų nareliai tamsūs, pilvelio kraštai apkantuoti siaura ruda (rudai raudona) juoste.

Paskutinės stadijos blakutės jau turi ir sparnų užuomazgas: tuo ji skiriasi nuo ankstyvesnės stadijos. Suaugėliais tampama rugsejo mėnesį. Visas ciklas nuo kiaušinėlio iki suaugėlio užtrunka apie 6 savaites. Suaugę individai žiemoja – žiemos miegas tęsiasi nuo lapkričio iki gegužės mėnesio.

Paplitimas

Plačiai paplitusios visoje Europoje, rečiau sutinkamos link Šiaurės, reta Škotijoje, Rytinėse ir Pietinėse JAV valstijose. Dažniausiai randama miškingose vietose, pamiškėse, krūmynuose, ant žemaūgių augalų, parkuose, soduose, labiausiai „mėgsta“ lazdyno krūmus.

Nimfų stadijos

<p style="text-align: center;">Kiaušinėliai</p> 	<p style="text-align: center;">1 nimfos stadija</p> 	<p style="text-align: center;">2 nimfos stadija</p>
<p style="text-align: center;">3 nimfos stadija</p> 	<p style="text-align: center;">3 nimfos stadija</p> 	<p style="text-align: center;">4 nimfos stadija</p>
<p style="text-align: center;">4 nimfos stadija</p> 	<p style="text-align: center;">Paskutinė nimfos stadija</p> 	<p style="text-align: center;">Paskutinė nimfos stadija</p>

Panašios blakės

Labiausiai į *Palomena prasina* yra panaši *Palomena viridissima*. Jos viena nuo kitos skiriasi antenų antro narelio ilgiu – *Palomena viridissima* šis narelis yra 1,5 karto ilgesnis nei trečias, o *Palomena prasina* 2 narelis yra tokio pat ilgio kaip ir trečiasis. *Palomena viridissima* krūtinės skydelio kraštas yra labiau išlinkęs nei *Palomena prasina*. *Palomena viridissima* krūtinės skydelio krašto kampas yra žalias, o *Palomena prasina* skydelio krašto kampas apkantuotas ruda, rudai raudona juoste. Patinų pilvelio viršūnės forma, žiūrint iš šono, stipriai skiriasi (*Palomena viridissima* su iškarpa, *Palomena prasina* - tiesi).

Palomena prasina kartais painiojama su *Chlorochroa* genties blakėmis. Nimfų pagrindinis skiriamasis bruožas yra plati geltona/žalsva juosta, kuri tarsi apvedžioja visą nimfą. Pagrindinis skiriamasis bruožas – kaip ir nimfų – plati žalsva/geltona juosta, kuri tarsi apvedžioja blakę, taip pat trikampio skydelio visas galiukas yra žalsvas/geltonas, o *Palomena prasina* nėra apvedžiota, ir tik pats skydelio galiuko galiukas apkantuotas siaura geltona juoste. *Palomena prasina* galvą dalija priekaktis smailėjančiu galu, kurį priekyje pridengia suartėjantys ir beveik susiliečiantys skruostai, o *Chlorochroa* priekaktis baigiasi buku galu, kuris perskiria skruostus.

Piezodorus lituratus taip pat turi daug žalios spalvos. Ši painiava gali kilti tik pavasarį ir pirmoje vasaros pusėje. Vienu iš pastebimų skirtumų yra ryškiai raudonos, oranžinės antenos. Ši blakė yra spalvingesnė. *Palomena prasina* antenos yra geltonai žalsvos, o 4 ir 5 nareliai rudai raudoni. *Palomena prasina* galvą dalija priekaktis smailėjančiu galu, kurį priekyje pridengia suartėjantys ir beveik susiliečiantys skruostai, o *Piezodorus* priekaktis baigiasi buku galu, kuris perskiria skruostus.

Kaip pranešti apie rastą žalią blakę

Jei radote žalią skydblakę *Palomena prasina*, būtinai užpildykite radėjo anketą, esant galimybei (pageidautina) nufotografuokite ją (būtų gerai iš arti ir iš įvairių pusių) ir atsiųskite anketą bei nuotraukas elektroniniu paštu darius.bauzys@gmail.com.

RADIMO FAKTO REGISTRACIJOS ANKETA

Radimo data: - -

Radimo vieta:

.....

(tiksliai nurodykite rajoną, miestą, kaimą (jei yra, gatvę, namo nr.) jei šalia vandens telkinio, tai nurodykite jo pavadinimą)

Koordinatės:

platuma ilguma

(Jei yra galimybė nustatyti)

arba taškas, padėtas svetainėje www.maps.lt, <http://maps.delfi.lt>

(prikabinti nuorodą siunčiant anketą e-paštu)

Buveinė:

(Pvz.: miškas, miško aikštelė; miško kelias; pieva; sodas; daržas ir t.t.)

Augalas :

(Pvz.: drebulė (*Populus tremula*), galima ir be lotyniško pavadinimo)

Rastų individų skaičius: vnt., iš jų suaugėliai ir nimfos.

INFORMACIJA APIE RADĖJĄ

Vardas:

Pavardė:

E-paštas:

Telefonas: